

Umění a kultura

Tato vzdělávací oblast zahrnuje dva vyučovací předměty – Hudební výchovu a Výtvarnou výchovu (1. - 9. ročník).

Charakteristika vyučovacího předmětu Hudební výchova

Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního umění. S ním se učí tvořivě pracovat, užívat ho jako prostředku pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film) tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Vzdělávací obsah je rozdělen do čtyř oblastí: **vokální činnost** – práce s hlasem, kultivace pěveckého i mluveného projevu, **instrumentální činnost** – hra na hudební nástroje a jejich využití při reprodukci a produkci, **hudebně pohybová činnost** – ztvárnění hudby pohybem, tancem, gesty, **poslechová činnost** – aktivní vnímání hudby, poznávání žánrů, stylů a podob.

1. stupeň ZŠ

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Ve výuce hudební výchovy na 1. stupni je důraz kladen především na:

- Uplatňování a posilování správných pěveckých návyků
- Elementární doprovod písně
- Reagování na hudbu pomocí pohybu
- Rozlišení základních žánrů hudby
- Rozvíjení tvůrčího potenciálu
- Vnímání a cítění hudby

Učivo uvedené v učebních osnovách je v rámci školy závazné. Zařazení rozšiřujícího učiva zváží vyučující s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Do výuky jsou formou integrace průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova (OSV):** Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygiena, Kreativita, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- **Mediální výchova (MeV):** Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu.
- **Multikulturní výchova (MuV):** Kulturní difference; Lidské vztahy; Multikulturalita.
- **Výchova demokratického občana (VDO):** Občanská společnost a škola, Občan občanská společnost a stát.
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS):** Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.
- **Environmentální výchova (EV):** Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí.
- **Etická výchova (EtV):** Mezilidské vztahy a komunikace, Důstojnost lidské osoby, Pozitivní hodnocení druhých, Kreativita a iniciativa, Komunikace citů, Interpersonální a sociální empatie, Asertivita, Reálné a zobrazené vzory, Prosociální chování v osobních vztazích, Prosociální chování ve veřejném životě.

Časové vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova se realizuje ve všech ročnících 1. stupně ZŠ v této hodinové dotaci:

	1. stupeň				
Ročník	1	2	3	4	5
Počet hodin	1	1	1	1	1

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Hudební výchova je vyučována z větší části v nedělených třídách. V případě, že se část výuky odehrává v rámci školního tematického projektu, jsou žáci rozděleni podle předem stanoveného klíče. Vyučování předmětu probíhá v kmenové učebně třídy nebo ve specializované učebně. Žáci alespoň jednou za rok navštíví kulturní akci k danému tématu. Žáci si osvojené dovednosti a znalosti vyzkouší v činnostech organizovaných pro školu a komunitu rodičů a obce.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	➤ vedeme žáky k užívání správné terminologie a symboliky ➤ umožňujeme každému žákovi zažít úspěch
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	➤ sledujeme při hodině pokrok všech žáků ➤ vedeme žáky k vzájemnému naslouchání
KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci	➤ zajímáme se o náměty, názory, zkušenosti žáků ➤ vytváříme příležitosti pro relevantní komunikaci mezi žáky

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých	➤ vedeme žáky k vzájemnému naslouchání ➤ vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé ➤
KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích	➤ umožňujeme žákům, aby se podíleli na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků
KOMPETENCE PRACOVNÍ vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání	➤ sledujeme při hodině pokrok všech žáků ➤ vedeme žáky k používání obecně známých termínů, znaků a symbolů ➤ vedeme žáky k užívání různých nástrojů a vybavení

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Hudební výchova 1. stupeň ZŠ

Očekávané výstupy – 1. období

žák

- *zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase*
- *rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem*
- *využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře*
- *reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie*
- *rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby*
- *rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální*

Očekávané výstupy – 2. období

žák

- *zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti*
- *realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not*
- *využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní*
- *rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby*
- *vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace*
- *rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrrytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny*
- *ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace*

Učivo

1. VOKÁLNÍ ČINNOSTI

1.1 pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu

1.2 hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu

1.3 dvojhlas a vicehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.

1.4 intonace, vokální improvizace – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka - odpověď apod.)

1.5 záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně

2. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

2.1 **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.

2.2 **rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace** – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b)

2.3 **záznam instrumentální melodie** – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

3. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

3.1 **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance

3.2 **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků

3.3 **orientace v prostoru** – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

4. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

4.1 **kvality tónů** – délka, síla, barva, výška

4.2 **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord

4.3 **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu

4.4 **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**

4.5 **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.

4.6 **hudební formy** – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace

4.7 **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

Hudební výchova – 1. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - osvojí si minimálně 10 nových písní, projevuje zájem o zpěv a hudební činnosti – uvolněně, intonačně a rytmicky správně zpívá ve sboru, ve skupině, sólo (dobrovolně), texty písní zná z paměti - při zpěvu správně otevírá ústa, dovede zazpívat brumendo a na neurčitý vokál, při zpěvu netísí hrudník - dodržuje zásady hlasové hygieny - zopakuje zpívané nebo hrané rytmickomelodické motivy - melodizuje jednoduché texty (jména, říkadla) - zpívá ve skupině s oporou melodického nástroje nebo učitelova zpěvu (později i harmonického doprovodu) - technicky správně používá jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - správně zvolí improvizovaný nástroj podle charakteru doprovázené písně nebo tance - podle svých možností předvede hru na nástroje Orffova instrumentáře - zapojí se alespoň do dvou hudebně pohybových her - doprovází zpěv nebo pohyb tleskáním, pleskáním, luskáním, podupy - pochoduje na počítání, se zpěvem a podle hudby - rozlišuje hudbu mírnou a ráznou - individuálně nebo ve skupině předvede různé druhy chůze s hudebním doprovodem - používá ve správných souvislostech pojmy rychle a pomalu, potichu a nahlas, vysoké a hluboké tóny, stoupavá a klesavá melodie - předvede pokus o „balet“ a „tanec“ na populární hudbu - dovede v klidu vyslechnout krátkou hudební ukázkou - rozlišuje hlasy a zvuky kolem sebe, zvuk a tón, mluvu a zpěv, hlas mužský, ženský, dětský, zpěv sólisty a sboru, píseň a nástrojovou skladbu - podle zvuku a tvaru pozná nejznámější hudební nástroje - píše noty celé správného tvaru na linkách a v mezerách - pozná notu celou, taktovou čáru a houslový klíč	Vokální činnosti, nácvik písní - osvojování nových písní - správná výslovnost (otevírání úst, brumendo, neurčitý vokál) - uvolňovací cviky - zásady hlasové hygieny - intonační a rytmických schopnosti - sjednocení hlasového rozsahu (c1-a1) - zpěv sboru nebo skupiny s oporou učitelovahlasu nebo melodického nástroje - harmonický doprovod k dobře zvládnutému zpěvu Instrumentální činnost - jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - improvizované hudební nástroje k doprovodu zpěvu nebo pohybu - melodický doprovod (ostinato, prodleva) Hudebně pohybové činnosti - hudebně pohybové hry - prvky hry na tělo do rytmu nebo jako doprovod - pochod, pochod se zpěvem - ukolébavka - různé druhy chůze s hudebním doprovodem - pohybové reakce na hudbu - improvizovaný pohyb na poslouchanou hudbu Poslechové činnosti - poslech hudebních skladeb různých žánrů - výchova k toleranci různých žánrů - fanfáry, ukolébavky - rozlišování tónů, zvuků, zpěvních hlasů, vokální a nástrojové hudby - nejznámější hudební nástroje (housle, kytara, klavír, flétna, buben) Seznámení s pojmy z hudební nauky - notová osnova, nota - nota celá, psaní do notové osnovy - první seznámení s houslovým klíčem	

Hudební výchova – 2. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - zazpívá z paměti alespoň 10 písní - dle individuálních možností čistě a rytmicky správně zpívá s doprovodem i bez doprovodu (měkké nasazení, vyrovnávání vokálů, hlavový tón, opora bránice) - při zpěvu se pokusí správně dýchat - vysvětlí význam rozezpívání (prakticky uplatňuje) - zazpívá vzestupnou a sestupnou řadu - melodizuje texty, provádí hudební dialog, při zpěvu reaguje na předejru, mezihru, dohru - reaguje na dirigenta (dynamika, tempo) - vytleská rytmus textů se čtvrt'ovými a osminovými hodnotami - vhodně použije dětský instrumentář a improvizované nástroje jako vlastní doprovod k rytmizaci textu, sborové recitaci, vlastnímu zpěvu - aktivně se zapojí do 3 hudebně pohybových her - ovládá prvky hry na tělo a doprovází tímto způsobem zpěv svůj nebo spolužáků - dokáže pohybem vyjádřit výraz a náladu hudby - zvládá jednoduchý taneční pohyb ve dvojici - zatančí mazurku - dokáže v klidu vyslechnout krátké hudební ukázky různých žánrů - zdůvodní nutnost tolerance v hudbě i jiných oblastech života - vyslechne hru na trubku, klarinet, kontrabas, kytaru, velký a malý buben, dudy, činely a při poslechu rozliší tyto hud. nástroje - vysvětlí rozdíl ve stavbě hudebních nástrojů - při zpěvu se řídí dynamickými značkami - pozná a napíše houslový klíč - umí číst a psát noty podle hodnot, noty požadovaných hodnot dokáže vyhledat v zápisu - slovně charakterizuje podobu not - pozná vzestupnou, sestupnou a lomenou melodii	Vokální činnost - osvojování nových písní - zpěv sólo, skupiny, sboru; správná artikulace, vyrovnávání vokálů, měkké nasazení, hlavový tón, opora bránice - pěvecké dýchání, hlasová hygiena - sjednocování hlasového rozsahu c1 – h1 - funkce rozezpívání, praktické provádění rozezpívání - ozvěna, vzestupná a sestupná řada na různé texty - hudební dialog, doplňování dvoutakt. Motivu na čtyřtaktovou frázi, melodizace textu - dynamika, tempo, reakce na dirigenta - stoupání a klesání melodie Instrumentální činnost - rytmická cvičení, rytmizace textů - práce s dětským instrumentářem a improvizovanými nástroji - melodický doprovod (ostinato, prodleva, dur. kvinta, T a D) Hudebně pohybové činnosti - práce nejméně se 3 hudebně pohybovými hrami - hra na tělo, vzestupná a sestupná řada - pohybové vyjádření hudebního výrazu a nálady (tempo, dynamika) - prvky tanečního pohybu držení ve dvojici, chůze ve 3/4 taktu - mazurka Poslechové činnosti - práce s nejméně 4 poslechovými skladbami - lidová píseň a píseň vytvořená skladatelem; písně pro děti, populární písně pro děti - poslech dětského sboru s doprovodem - ukázka práce dirigenta - tolerance k různým hudebním žánrům - dalšími hudebními nástroji, jejich pozorování a poslech (trubka, klarinet, kontrabas, kytara, velký a malý buben, dudy, činely) Seznámení s pojmy z hudební nauky - dynamické značky, repetice - houslový klíč; noty půlové, čtvrt'ové. - grafické ztvárnění těchto hodnot (koláč), notová řada a její graf, ztvárnění (schody, klávesnice) - vzestupná, sestupná, lomená melodie	

Hudební výchova – 3. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - zazpívá nejméně 10 písní z paměti - předvede správně rozezpívání a dodržuje pravidla hlasové hygieny - aplikuje další prvky pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení) - při zpěvu sleduje obrys melodie v notovém záznamu - doplní předvětí a závětí - pokusí se ve skupině zazpívat kánon - reaguje na gesta dirigenta - orientuje se ve složitější rytmicizaci a melodizaci textů - zapojí se do instrumentální hry s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmicky doprovází zpěv svůj nebo svých spolužáků - doplňuje zpěv spolužáků dvoutaktovou mezihrou - dovede se zapojit do 3 hudebně pohybových her - pohybově vyjádří charakter melodie, tempo, dynamiku a citový prožitek hudby - zkouší tančit polku, menuet, polonézu, tvoří pohybové kreace na rock - taktuje 2/4 takt, i jinak umí vyjádřit lehké a těžké doby - v klidu poslouchá kratší symfonické nebo nástrojové skladby - pozná hymnu ČR a správně na ni reaguje - rozliší hru na akordeon, lesní roh, pozoun, syntetizátor, činely - rozliší hudbu podle její společenské funkce - napíše, čte, vyhledá a označí pomlku (celou, půlovou) - správně do osnovy napíše houslový klíč - rozezná a pojmenuje noty c1 – a1	Vokální činnosti, nácvik písni - práce s písněmi v dur i v moll - rozezpívání, hlasová hygiena - další pěvecké techniky (nádechy, frázování, měkké nasazení, pauza) - melodie postupující v krocích a skocích, melodie lomená - motiv, předvětí, závětí - průprava k dvojhlasu, kánon - změny tempa a dynamiky - rytmicizace a melodizace v 2/4, 3/4, a 4/4 taktu Instrumentální činnosti - instrumentální hra s doplňováním a obměňováním čtyřtaktové fráze - rytmické doprovody ve 2/4 a 3/4 taktu s využitím hodnot půlových, čtvrt'ových - hra dvoutaktových meziher Hudebně pohybové činnosti - práce s nejméně 3 hudebně pohybovými hrami - taneční kroky; třídobá chůze v kruhu, dvoudobá chůze, přísuvný krok - tance starší i moderní (tanec ve dvojicích) - taktování, vyjádření lehkých a těžkých dob Poslechové činnosti - Práce s nejméně 4 poslechovými skladbami (drobné skladby B. Smetany a A. Dvořáka) - Epizody ze života skladatelů poslouchané hudby - Hymna ČR - Hudební nástroje: akordeon, lesní roh, syntetizátor, pozoun, činely (podoba, zvuk) - Hudba k zábavě, slavnostní hudba, hudba k tanci (dříve a dnes) Seznámení s pojmy z hudební nauky - Pomlky, houslový klíč, noty c1 – a1, 4/4 takt	

Hudební výchova – 4. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti a zazpívá je ve skupině nebo sólo - ve sboru z paměti zazpívá hymnu ČR, uvede základní údaje o její historii - zazpívá staccato, legato, pokusí se přetransponovat slyšené hluboké nebo vysoké tóny do zpěvní polohy - zapojí se do hudební hry s tónovou řadou - rozpozná předvětí a závětí, vytvoří je - zazpívá durovou stupnici na vokály (nebo C dur na jména not) - provede melodizaci a rytmizaci textů, obmění hudební modely - předvede správnou orientaci v notovém záznamu a jeho sledování při zpěvu - technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře - pokusí se o jednoduchý melodický doprovod písně (T,D) - reaguje na předebru, mezihru a dohru - zapojí se nejméně do 4 hudebně pohybových her nebo tanců - improvizuje při tanci - pohybem vyjádří výraz a náladu hudby - izolovaně i při tanci předvede krok poskočný, cvalový a krok se zhoupnutím ve 3/4 taktu - správně taktuje k hudební produkci na 2 a 3 doby - v klidu, ale pozorně vyslechne krátké symfonické, komorní či nástrojové koncertní skladby. Projevuje svou toleranci k různým hudebním žánrům - předvede správný výraz zpěvu písně lyrické, žertovné, slavnostní - rozezná zpěvní hlasy a druhy pěveckých sborů - zazpívá z paměti hymnu ČR, vysvětlí, jak se při hymně chovat (a chová se tak) - uvede základní informace o skladatelích poslouchané hudby - podle zvuku i tvaru pozná pikolu, příčnou flétnu, hoboje, fagot, saxofon - rozliší durovou a mollovou hudební ukázkou (vokální i instrumentální) - napíše správně výškově noty h – d2, najde je v notovém záznamu, čte noty	Vokální činnosti, nácvik písní - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast popu) - hymna ČR, zpěv a základní údaje z historie - sjednocování rozsahu c1 – d2, transpozice - prvky pěvecké techniky (staccato, legato) - prodlužování výdechu - osmitónová řada dur - šestitónová řada moll - půltóny a celé tóny - melodizace a rytm. textů, obměňování modelů - orientace v notovém záznamu Instrumentální činnosti - hra na jednoduché Orffovy nástroje - přehrání melodie jednoduchých lidových písní - doprovod T a D - čtyřtaktová předehra, mezihra, dohra Hudebně pohybové činnosti - nejméně 4 hud. pohybové hry nebo tance - tance - např.: polka, menuet, mazurka, figury pop. taneční hudby (nebo alespoň prvky tanců) - taneční kroky (poskočný, cvalový, kroky se zhoupnutím), taneční improvizace - hra na tělo, taktování na 2 a 3 doby Poslechové činnosti - práce s nejméně 8 poslechovými skladbami (Smetana, Dvořák, Janáček, Mozart ...) - pochod, polka, valčík, menuet, výběr z Lašských tanců - vánoční hudba (koledy, vánoční písně, pastorela, populární vánoční hudba) - zpěvní hlasy a druhy pěveckých sborů - rozlišení melodie a doprovodu - hymna ČR a základní informace o jejím vzniku, chování při hymnách - epizody ze života hudebních skladatelů poslouchané hudby - seznámení s hudebními nástroji: pikola, příčná flétna, hoboje, fagot, saxofon - odlišování durové a mollové tóniny Seznámení s pojmy z hudební nauky - noty h – h1, c2, d2	

- správně píše posuvky, pojmenuje je - používá správných tvarů notového písma - vysvětlí, co je stupnice, napíše ji a zazpívá - vyjmenuje tóny stupnice C dur	- pomocné linky - předznamenání (obecně) - procvičování notového písma - noty s tečkou, noty osminové - noty na pomocných linkách - stupnice (obecně), stupnice C dur	
--	--	--

Hudební výchova – 5. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - zazpívá ve sboru alespoň 10 nových písní, alespoň 5 písní zná z paměti. Zazpívá také ve skupině nebo sólo - uvědoměle použije vokální dovednosti získané v nižších ročnících (samostatně, s připomínkou učitele) - pokusí se o dvojhlas - zazpívá stupnici a pokusí se zazpívat kvintakord dur a moll - technicky správně a rytmicky vhodně použije jednoduché nástroje Orffova instrumentáře podle notového (nebo grafického) záznamu - aktivně se zapojí nejméně do 4 hudebně pohybových her a tanců - taktuje na 4 doby - v klidu, ale aktivně vyslechne krátké symfonické, komorní nebo nástrojové koncertní skladby - poslechem i pohledem rozpozná harfu, varhany, tubu a violoncello i další hudební nástroje (z nižších ročníků) - je tolerantní i k hudebním žánrům, které nepreferuje - zná základní informace o uvedených skladatelích (hudebních skupinách) - vysvětlí princip variace	Vokální činnost, nácvik písní - práce s minimálně 10 písněmi v dur i v moll (lidové, umělé, starší i moderní, oblast populární hudby) - upevňování vokálních dovedností získaných v nižších ročnících - sjednocování hlasového rozsahu h – d2 - počátky dvojhlasu - synkopa, triola - stupnice a kvintakord dur a moll - rytmická cvičení Instrumentální činnosti - doprovod pomocí Orffových nástrojů - upevňování získaných dovedností z nižších ročníků - hra doprovodů podle notového záznamu, improvizace doprovodu T a D, pokus o užívání S Hudebně pohybové činnosti - práce s nejméně 4 hudebně pohybovými hrami nebo tanci - kultivované pohyby odvozené z rytmické složky populární hudby, „jazzový“ společenský tanec (charleston, twist, jive), mateník, polka, valčík, mazurka - procvičování pohybových prvků z nižších ročníků - taktování na 4 doby Poslechové činnosti - práce s nejméně 8 poslechovými skladbami v dur i v moll - další hudební nástroje (harfa, varhany, tuba, violoncello) - lidové kapely, rocková kapela, symfonický a velký jazzový orchestr - hudba v chrámu, na zámku, v koncertní síni a k tanci (dříve a dnes) - poslech: lidové kapely, menuet, swingová hudba 30. let, rocková hudba	

- čte a píše noty v rozsahu c1 – g2 (i noty s posuvkami) v houslovém klíči - vysvětlí značky, zkratky a cizí slova běžně používané v notových zápisech z 1. – 5. ročníku, reaguje na ně při hudební produkci - použije notové písmo v žádoucích tvarech - realizuje jednoduché rytmické cvičení nebo část notového zápisu (nebo alespoň předvede rytmus říkadla nebo jednoduchého textu) - zachytí rytmus notovým záznamem	60. let - významní skladatelé (hudební skupiny) a jejich tvorba (poslech, epizody ze života) - J. S. Bach, Mozart, Janáček, Novák, Beethoven (příp. další – Trojan, Hurník, Eben, Beatles, Presley, Ježek a V +W, Šlitr a Suchý, Olympic apod.) - princip variace Seznámení s pojmy z hudební nauky - Seznámení s oktávami pod i nad dosud používaným rozsahem - Seznámení se synkopou, triolou, stupnicemi dur i moll s jedním # a s jedním b - Ukázka posuvek v předznamenání - Akord - Interval obecně, jména intervalů - Notové písmo: basový klíč - Rytmická cvičení - Vlastní notový záznam	
--	--	--

2. stupeň ZŠ

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Ve výuce hudební výchovy na 2. stupni je důraz kladen především na:

- vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a celé společnosti prostřednictvím vokálních instrumentálních, hudebně pohybových, poslechových i jiných aktivit
- chápání hudebního jazyka jako specifické formy komunikace
- získávání orientace v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti a minulosti
- pochopení různorodé hudební kultury různých národů a národností
- rozvoji žákovy celkové hudebnosti

Učivo uvedené v učebních osnovách je v rámci školy závazné. Zařazení rozšiřujícího učiva zváží vyučující s ohledem na specifika konkrétní třídy a individuální potřeby žáků.

Do výuky jsou formou integrace průběžně zařazována průřezová témata v souvislosti s aktuálními situacemi a problémy současného světa. Jedná se o následující průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova (OSV):** Rozvoj schopností poznávání, Sebepoznání a sebepojetí, Seberegulace a sebeorganizace, Psychohygienu, Kreativitu, Poznávání lidí, Mezilidské vztahy, Komunikace, Kooperace a kompetice, Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- **Mediální výchova (MeV):** Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality, Vnímání autora mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti, Tvorba mediálního sdělení, Práce v realizačním týmu.
- **Multikulturní výchova (MuV):** Kulturní difference; Lidské vztahy; Multikulturalita.
- **Výchova demokratického občana (VDO):** Občanská společnost a škola, Občan občanská společnost a stát.
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS):** Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané.
- **Environmentální výchova (EV):** Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Vztah člověka k prostředí.
- **Etická výchova (EtV):** Mezilidské vztahy a komunikace, Důstojnost lidské osoby, Pozitivní hodnocení druhých, Kreativita a iniciativa, Komunikace citů, Interpersonální a sociální empatie, Asertivita, Reálné a zobrazené vzory, Prosociální chování v osobních vztazích, Prosociální chování ve veřejném životě.

Časové vymezení vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova se realizuje ve všech ročnících 2. stupně ZŠ v této hodinové dotaci:

2. stupeň				
Ročník	6	7	8	9
Počet hodin	1	1	1	1

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Český jazyk je vyučován z větší části v nedělených třídách. V případě, že se část výuky odehrává v rámci školního tematického projektu, jsou žáci rozděleni podle předem stanoveného klíče. Vyučování předmětu probíhá v kmenové učebně třídy nebo ve specializované učebně. Alespoň jednou za rok žáci navštíví kulturní představení k danému tématu. Žáci si osvojené dovednosti a znalosti vyzkouší v činnostech organizovaných pro školu a komunitu rodičů a obce.

Výchovné a vzdělávací strategie

Učitel se při veškerých činnostech cíleně zaměřuje také na rozvíjení a hodnocení klíčových kompetencí žáků.

KOMPETENCE K UČENÍ vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení	➤ vedeme žáky k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací ➤ vedeme k používání odborné terminologie ➤ vedeme k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi ➤ vedeme k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů ➤ stanovujeme dílčí vzdělávací cíle v souladu s cíli vzdělávacího programu
KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů	➤ vedeme žáky ke správným způsobům řešení problémů ➤ s chybou žáka pracujeme jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci	➤ zadáváme úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat ➤ zajímáme se o náměty a názory žáků
KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých	➤ vyžadujeme dodržování pravidel slušného chování ➤ umožňujeme každému žákovi zažít úspěch
KOMPETENCE OBČANSKÉ vychovávat žáky jako svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích	➤ vytváříme prostor pro žáky, aby reflektovali společenské dění ➤ vedeme žáky k tomu, aby brali ohled na druhé

KOMPETENCE PRACOVNÍ vést žáky k pozitivnímu vztahu k práci, naučit žáky používat při práci vhodné materiály, nástroje a technologie, naučit žáky chránit své zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání	➤ vyžadujeme dodržování dohodnuté kvality, postupů a termínů
---	---

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru (OVO) Hudební výchova 2. stupeň ZŠ

Očekávané výstupy

žák

- *využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách*
- *uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého*
- *reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace*
- *realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů*
- *rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu*
- *orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku*
- *zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami*
- *vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění*

Učivo

1. VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- 1.1 **pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- 1.2 **intonace a vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- 1.3 **hudební rytmus** – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- 1.4 **orientace v notovém záznamu vokální skladby** – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby
- 1.5 **rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti** – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu
- 1.6 **reflexe vokálního projevu** – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

2. INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- 2.1 **hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)
- 2.2 **záznam hudby** – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby
- 2.3 **vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje** – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální
- 2.4 tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy

3. HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- 3.1 **pohybový doprovod znějící hudby** – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- 3.2 **pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla** – pantomima, improvizace
- 3.3 **pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby** – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické
- 3.4 **orientace v prostoru** – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

4. POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- 4.1 **orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užitě ve skladbě (zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla
- 4.2 **hudební dílo a její autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspiratione, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)

4.3 **hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům

4.4 **interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastní soudů a preferencí

Hudební výchova – 6. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - orientuje se v not. grafickém záznamu - vědomě využívá správné pěvecké návyky. - orientuje se v písních homofonního a polyf. typu - orientuje se v proudu znějící hudby -vnímá form. strukturu díla - využívá individuálně hru na hud. nástř. - uplatňuje kreativitu a originalitu - orientuje se v proudu znějící hudby -vnímá form. strukturu díla - dtto - využívá individuální hru na hudební nástroj - všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými druhy umění - dtto - využívá hudebně- pohybové dovednosti - rozeznává některé žánry pop. hudby	- zákl. hudební pojmy: not. osnova, nota, tón, stupnice, tónina - folklor- lid. písně a jejich druhy - umělá píseň- st. hymna - vícehlas-kánon- zpěv písní - lidové kapely - lidový dvojhlas - píseň a její hudební forma - vánoce-vokální a instrumentální hudba- - zpěv a hra na hud. nástř. - hudební výrazové prostředky (melodie, rytmus, tempo, harmonie - hudební seskupení-sólo, duo,... - hud. nástroje- skupiny - hudební divadlo- opera, opereta - česká národní opera-Smetana, Dvořák - hudba a tanec - muzikál - střední proud, folk	

Hudební výchova – 7. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - vědomě využívá správné pěvecké návyky - orientuje se v grafickém záznamu skladeb - uplatňuje pravidla hlas. hygieny - diriguje dvoučtvrt'ový, tříčtvrt'ový a celý takt - orientuje se v písních homofonního a polyf. typu - orientuje se v proudu znějící hudby -vnímá form. strukturu díla - využívá individuálně hru na hud. nástr. - uplatňuje kreativitu a originalitu - orientuje se v proudu znějící hudby - vnímá form. strukturu díla - dtto - využívá individuální hudebně-pohybové dovednosti - vyjadřuje pohybem znějící hudbu - reaguje na změny znějící hudby - orientuje se v proudu znějící hudby - všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými druhy umění - rámcově se orientuje ve vokálním projevu nonartif. hudby - slovně dokáže vyjádřit znějící hudbu	- folklor- lidové písně -jejich druhy - lidový dvojhlas - lidský hlas- hlasová hygiena - lid. hlas v hudbě - rozdělení hlasů - polyfonie a homofonie - kánon- zpěv písní - lidový dvojhlas - vokální polyfonie – Lasso, Palestrina - instrumentální polyfonie- fuga (J. S. Bach) - vánoce-vokální a instrumentální hudba - hudební formy- koncert (Bach, Vivaldi) - hudební formy- sonáta, - sonátová forma (L. van Beethoven) - hudba a tanec - lidové tance - společenské tance (polka, valčík) - hudba a tanec (pantomima, balet, výrazový tanec) - hudební formy- symfonie (Hayden, Mozart) - symfonická báseň (B. Smetana) - hudební divadlo- opereta, - muzikál - populární hudba - žánry	

Hudební výchova – 8. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák - využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - správně využívá pěvecké návyky a pravidla hlas. hygieny - orientuje se v notovém (grafickém) záznamu melodie - dokáže charakterizovat znějící hudbu nonartific./ artificiální - je schopen animačními prostředky přiblížit pravěkou hudbu - orientuje se v písních homofonního a polyf. typu - rámcově se orientuje ve vokálním projevu písní různ. žánrů hudby nonartif. - využívá individuálně hru na hud. nástroje. - uplatňuje kreativitu a originalitu - orientuje se v písních homof./ polyf. typu - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění - rámcově se orientuje v žánrech populární hudby - vyhledává a všimá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměleckými druhy - vnímá užité výrazové prostředky - osvojuje si hudebně- pohybové dovednosti a na základě individuální pohybové vyspělosti předvede jednotlivou pohybovou vazbu - vyhledává a všimá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměl. druhy - vnímá užité výrazové prostředky - dtto - rámcově se orientuje ve vokálním projevu písní různ. žánrů hudby nonartif. - zařadí slyšenou hudbu do stylového období - porovnává ji s dalšími skladbami	- hlas. hygiena, mutace - lidový dvojhlas - intonace v dur a mol tónině - noty - hud. značky - intervaly - metrum - rytmus - tempo - artificiální a nonartificiální hudba - původ hudby- pravěk, starověk - původ moderní populární hudby - středověká hudba- chorály, rytířský zpěv - hudba jedno/ více- hlasá, - dvojhlasý zpěv - klasický jazz- dixieland - L. Armstrong - vánoce v hudbě instrum. a vokální - hudební renesance - hudba duchovní a světská - swing- 30. a 40. léta (Elington, Goodman, Miller) - hudební baroko- Bach, Händel, Vivaldi - Rock ' n ' roll - country, western - klasicismus-Haydn, Mozart, Beethoven - romantismus – hlavní představitelé (Schubert, Chopin, Verdi, Bizet) - populární hudba 60. léta (Beatles) - populární hudba 70.- 80. léta (hard rock, disco, punk, reggae, heavy metal, rap)	

Hudební výchova – 9. ročník

Výstupy žáka	Učivo	Průřezová témata
Žák: - využívá své individuální schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - využívá správné pěvecké návyky a pravidla hlasové hygieny - orientuje se v notovém (grafickém) záznamu melodie - dokáže charakterizovat znějící hudbu nonartific./ artificiální - rozpoznává některé z tanců a na základě individuální pohybové zkušenosti je předvede - orientuje se v písních homofonního a polyf. typu - vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými druhy um. - orientuje se v proudu znějící hudby - vnímá užité hud. Výrazové prostředky - rámcově se orientuje ve vokálním projevu písní růz. žánrů hudby nonartif. - využívá individuálně hru na hud. Nástroje - uplatňuje kreativitu a originalitu - využívá indiv. hru na hud. nástroje - vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměleckými druhy - zařadí na základě individuálních schopností a získaných dovedností slyšenou hudbu do stylového období - dtto - rámcově se orientuje ve vokálním projevu písní růz. žánrů hudby nonartif. - reprodukuje ji na základě svých individuálních schopností a dovedností - vyhledává a všímá si souvislostí mezi hudbou a jinými uměleckými druhy	- správné nasazení tónů, Hlas. Hygiena, mutace - lidový dvojhlas - intonace v dur. a mol. tónině - noty - hudební značky, atd - počátky hudby v Čechách - středověká hudba - počátky české popul. Hudby – polka, valčík - česká hudební renesance (K. Harant, J. C. Vodňanský) - hudba duchovní a světská (trojhlasý zpěv) - české hudební baroko (A. V. Michna, P.J. Vejvanovský, J.D. Zelenka, B. Černohorský) - Česká populární hudba, 20. léta - Vánoce- instrum. a vokální hudba - Jazz a swing v české hudbě (Ježek, Voskovec, Werich) - trampská píseň - český hudební klasicismus (J.V. Stamic, J.S. Dusík, P. Vranický) - český hudební romantismus (Smetana, Dvořák, Fibich) - divadla malých forem - Semafor (Suchý, Šlitr) - populární hudba- 60. léta- big beat - populární hudba, 70. a 80. léta - česká vážná hudba – 20. st. (L. Janáček, B. Martinů, V. Novák)	